

INSTYTUT FILOLOGII SŁOWIAŃSKIEJ UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO

ZAKŁAD KROATYSTYKI I SERBISTYKI

zapraszają

do udziału w XV Międzynarodowej Konferencji Sławistycznej

organizowanej w ramach cyklu

WIELKIE TEMATY KULTURY W LITERATURACH SŁOWIAŃSKICH

Tematem konferencji jest

ZARAZA

Pandemia COVID-19 zmieniła nasz świat pod względem ekonomicznym, społecznym i kulturowym. Odebrała współczesnemu człowiekowi poczucie bezpieczeństwa, ograniczyła jego mobilność i wolność. Zamykanie granic, globalna kwarantanna, izolacja, osamotnienie w obliczu nowego zagrożenia są elementami traumatycznych doświadczeń minionego roku i skłaniają do zaktualizowania przechowywanych w pamięci kulturowej przeżyć podobnych. Olbrzymi korpus tekstów zaczynający się od scen zarazy u Homera i Sofoklesa, od starożytnych dzieł medycznych i historycznych świadectw, a kończący się współczesną literaturą postapokaliptyczną i publikowaną w Internecie poezją „covidową” świadczy o tym, że zaraza (epidemia, pandemia) zawsze pobudzała twórców różnych epok do rozmowy o „wielkich tematach” ludzkiej egzystencji: życiu, umieraniu, śmierci, empatii, pamięci.

Epidemie konceptualizowane są w tekstach literackich w rozmaity sposób: ukazują się je jako anarchiczną energię, niszczącą zastany porządek życia i unieważniającą obowiązujące zasady moralne, przedstawia jako rodzaj karzącej ludzkość transcendentnej siły czy też jako metaforę obserwowanych zjawisk społecznych i kulturowych, intelektualnego i egzystencjalnego kryzysu. W XX wieku w literackim obrazie zarazy dominuje jej społeczny i ideologiczny wymiar, czego kanonicznym przykładem jest *Dżuma* Alberta Camusa. W ostatnich dziesięcioleciach w literaturze fantastycznej, a zwłaszcza w utopiach negatywnych choroba zakaźna ukazywana jest w konwencji apokaliptycznej. Akcentuje się jej potencjał jako skutecznego narzędzia socjotechnicznego, a motyw zmagania się ludzi z plagą wpisuje w kontekst doświadczenia totalitarnego. René Girard w jednym ze swoich esejów (opublikowanym prawie pół wieku temu, lecz jakże dziś aktualnym) zauważył, że większość

tekstów na ten temat jest refleksją o zaniku różnic i niwelowaniu odmienności, co wynika z tego, że „zaraza” ignoruje wszelkie granice i pokonuje wszystkie przeszkody, zamieniając życie w śmierć, ową najwyższą formę równości.

Współczesny kanon literatury naukowej i popularnonaukowej odnoszącej się do problematyki związanej z epidemią obejmuje dziś wiele pozycji z dziedziny szeroko pojętej humanistyki. Wskazanie kilku zaledwie przykładów pokazuje, w jakim kierunku podążała i podąża refleksja odnosząca się do walki człowieka z zarazą: J. Brown, *Grypa. Sto lat walki*; J. Delumeau, *Strach w kulturze Zachodu XIV-XVIII w.*; Th. Dormandy, *The White Death. A History of Tuberculosis*; M. Kossowska, N. Letki, T. Zaleśkiewicz, S. Wichary, *Człowiek w obliczu pandemii. Psychologiczne i społeczne uwarunkowania zachowań w warunkach kryzysu zdrowotnego*; S. Kracik, *Pokonać czarną śmierć. Staropolskie postawy wobec zarazy*; D.B. Morris, *Illness and Culture in the Postmodern Age*; J. Ruffié, J. Ch. Sournia, *Historia epidemii. Od dżumy do AIDS*; A. Spicer, *Black Death and Pestilence in Europe*; W.B. Schwartz, *Life without Disease. The Pursuit of Medical Utopia*; S. Sontag, *Choroba i jej metafory. AIDS i jego metafory*; M. Sznajderman, *Zaraza. Mitologia dżumy, cholery i AIDS*; S. Wrzeński, *Oddech śmierci. Życie codzienne podczas epidemii*; M. Szubert, *Żyjąc w cieniu śmierci... Kulturowy obraz gruźlicy*; G. Vigarello, *Historia zdrowia i choroby. Od średniowiecza do współczesności*; K. F. Kiple (red.), *Wielkie epidemie w dziejach ludzkości*.

Zapraszamy Pana/ Panią do włączenia się w dyskusję o tych zagadnieniach podczas naszej konferencji.

Proponujemy, aby tematyka wystąpień dotyczyła następujących zagadnień:

Poetyka przedstawiania zarazy: „tekst” choroby, „język” choroby, heterogeniczny obraz choroby, mitologizacja, metaforyzacja, sygnifikacja, cechy dystynktywne „epidemii” w literaturach słowiańskich, dyskurs maladyczny jako rejestr emocji i doświadczeń;

Antropologiczny wymiar epidemii: człowiek wobec zagrożenia epidemią, lęk przed innym, stygmatyzacja i (de)personalizacja w przedstawianiu chorego, choroba zakaźna jako „inność”, „inność” jako choroba, problem indywidualizacji i uniwersalizacji cierpienia w literaturach słowiańskich;

Spoleczny i filozoficzny wymiar „zarazy”: tabuizacja choroby w literaturach słowiańskich, zaraza jako obraz kondycji społeczeństwa, literackie reprezentacje chorób zakaźnych a

doświadczenie (post)totalitarne, epidemia a lęk egzystencjalny, pandemia jako zburzenie porządku świata i przewartościowanie dotychczasowego modelu życia, wpływ ponowoczesnego rozumienia świata na nozologię.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego

dr hab. Ewa Komisaruk, prof. UW.

dr Miłosz Bukwałt

Informacje dodatkowe:

Czas i miejsce konferencji: 16-17 września 2021 r., Uniwersytet Wrocławski;

Języki robocze: języki słowiańskie, język angielski

Czas wystąpienia: maksymalnie 20 minut;

Termin nadsyłania zgłoszeń: do **30 kwietnia 2021 r.**;

Informacja o akceptacji zgłoszenia: do 15 maja 2021 r.

Adres e-mail, pod który należy nadesłać zgłoszenie:

Literatury wschodniosłowiańskie, literatura rosyjska: wtk.2021.ru@gmail.com

Literatury wschodniosłowiańskie, literatura ukraińska: wtk.2021.ukr@gmail.com

Literatury zachodniosłowiańskie, literatura czeska wtk2021.boh@gmail.com

Literatury południowosłowiańskie: wtkzaraza2021@gmail.com

Wysokość opłaty konferencyjnej: 500 zł lub 120 euro

Termin wnoszenia opłaty konferencyjnej: **do 15 czerwca 2021 r.** (nr rachunku bankowego zostanie podany po akceptacji zgłoszenia).

Koszty przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia ponoszą uczestnicy.

Zgłoszenie do udziału w konferencji prosimy nadesłać w formie wypełnionego formularza (tekst w załączniku).

Przewidujemy publikację tekstów wygłoszonych na konferencji i zaaprobowanych przez recenzentów.

Łączymy serdeczne pozdrowienia

Kierownik Konferencji:

dr Miłosz Bukwałt (Zakład Kroatystyki i Serbistyki)

Komitet Organizacyjny:

dr Magdalena Ślawska (Zakład Kroatystyki i Serbistyki)

dr Joanna Kula (Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej)

dr Anna Ursulenko (Zakład Ukrainistyki)

dr Ilona Gwóźdź-Szewczenko (Zakład Bohemistyki)

Sekretarz konferencji

dr Katarzyna Kordas-Shaginyan

Opiekun naukowy konferencji

dr hab. Ewa Komisaruk, prof. UW r (Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej)